

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem Kolozsvár
1.2 Kar	Történelem és Filozófia
1.3 Intézet	Magyar Történeti Intézet
1.4 Szakterület	Történelem
1.5 Képzési szint	alap (BA)
1.6 Szak / Képesítés	Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	A hidegháború utáni nemzetközi kapcsolatok HLM4602						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Lönhárt Tamás egyetemi docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Lönhárt Tamás egyetemi docens						
2.4 Tanulmányi év	III	2.5 Félév	6	2.6. Értékelés módja	E	2.7 Tantárgy típusa	DS

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszámja)

3.1 Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	126	melyből: 3.5 előadás	24	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					32
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					34
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					24
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					12
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					
3.7 Egyéni munka össz-óraszámja	90				
3.8 A félév össz-óraszámja	36 fiz./126 konv.				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A kurzus során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra (digitális).
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> A szemináriumok során szükség van – egyes dokumentumok, statisztikák, modellek, térképek digitalizált változatainak láthatóvá tételéhez – számítógépre és projektorra (digitális).

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • A doméniumnak megfelelő specifikus fogalmak elsajátítása és használata • A társadalomtudományok kutatási eszközeinek az alkalmazása • Saját kutatási projekt megtervezésének és végrehajtásának képessége • Adatgyűjtési képesség • Elemzési képesség
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • Kritikai gondolkodás kialakítása • Beszédkészség kifejlesztése • Közösségben végzett munka összehangolása • Elemző- és szintetizáló készség • Számítógéphasználat

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A jelen kurzusunk a Nemzetközi Kapcsolatok és Európai Tanulmányok szakos hallgatóink számára meghirdetett kötelező tantárgyként alapvető céljának tekinti a bevezetésüket az 1989 utáni nemzetközi rendszer metamorfózisának, a poszt-szovjet térségen belüli folyamatoktól, a biztonság új, nemzetközi intézmények vagy unilaterális fellépés útján való megvalósítása, a BRICS államok szerepe kérdésein keresztül, a lehető legtöbb oldaláról megközelítve az elmúlt két és fél évtized folyamatait, a jelenlegi új nemzetközi rendszer működésének dilemáiról szóló vitáig. • A német egység, a poszt-szovjet térség geopolitikája, az amerikai és kínai gazdasági nagyhatalmak hatalmi törekvései, a közel-keleti és közép-ázsiai folyamatok, az integráció és globalizáció kiteljesedésének perspektívái, a devolúció és szubszidiaritás kérdése, a foszilis energiaforrások kérdése, a klímaváltozás narratívája, valamint a demográfiai trendek és a migráció kérdése megannyi része az egységes, összefogó képre törekvő kurzusnak, s szemináriumainknak.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A német egység, maastrichti folyamat, a szovjet blokk összeomlása és kelet-közép-európai rendszerváltásoktól a délszláv válságig – Európa a XXI. század küszöbén. • Irak, Irán, Afganisztán és Pakisztán – a Közép-Kelet mint geostratégiai gócpont és a nagyhatalmak stratégiai tervei. • Greater Middle East és NSC 98 – egy új amerikai intervencionizmus alapjai. • Kína, Japán, Ausztrália és a Távoll-Kelet színtere. • Rogue states: Közel-Kelet és Afrika sajátos biztonsági dilemmái. • BRICS: egy hipotézis és a mögötte lévő paradigma. • ENSZ, NATO, béketeremtés, békefenntartás – Bosznia, Koszovo és ami utána következett: nyugati válaszok a Nyugat-Balkán geopolitikai

vákuumára.

- EU és NATO bővítés: új rendszerbiztonsági törekvések.
- Szeptember 11 és az új amerikai geostratégia.
- Iszlám fundamentalizmus, fejlődésben lévő világ, globális terrorizmus.
- Civilizációs paradigma? Huntington könyve és a művére adott válaszok dekonstrukciója

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető: fogalmak tisztázása, tematika, trendek, módszerek.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés.	
2. A hidegháború vége, a német egységesülés és a szovjet blokk szétesése: A KGST és Varsói Szerződés Szervezete utáni Közép-Európa.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
3. Az Orosz Föderációtól a csecsen háborúig: a le nem zárt konfliktusok geostratégiája.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
4. Az Európai Unió és a Nyugat: Maastrichtól – Liszabonig.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
5. Az Irak elleni nemzetközi koalícióhoz vezető utak: az új nemzetközi közösség és a multilateralizmus.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
6. A délszláv válság (I.): Jugoszlávia szétesése és az új nemzetállamok megalakulása.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
7. A délszláv válság (II.): a boszniai háború és a NATO intervenció – utak a Daytoni Egyezményhez.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
8. A NATO és az EU bővítése és az Új Európa amerikai doktrínája (1997-2003)	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
9. NSC 98: a koszovoi intervenció, szeptember 11 és az amerikai csapás Afganisztán tálib rendszerére.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
10. Irán, Irak, AfPak, Észak-Korea: a „rosz tengely”? Amerikai paradigma a globális biztonságihiány forrásairól.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
11. BRIC és Kína: hasonlóság vagy alapvető eltérések? Az EU-Kína viszony és a gazdasági hatalom konvertálása nagyhatalmi valósággá.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés,	
12. Energiaforrások és stratégiák: Nabucco, Déli Áramlat, Fekete Tenger Stratégiája.	Előadás, szemléltetés, megbeszélés	
8.2 Szemináriumok	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezető: fogalmak tisztázása, tematika, trendek, módszerek.	Problematizálás, szemléltetés, vita.	<i>-ulcsszavak: nemzetközi és transznacionális kapcsolatok, geopolitikai változás, integráció, szétesés, vákuum, hegemonia, rendszerbiztonság, nemzetbiztonság, államérdek, unilateralizmus, multilateraizmus, intervenció, peace making, peace keeping, Greater Middle East, out of area security concept, NSC 98, Szeptember 11, globalizáció, devolució, gazdasági válság, deficit, szuverén adósság, stabilitás.</i>

<p>2. A hidegháború vége, a német egységesülés és a szovjet blokk szétesése: A KGST és Varsói Szerződés Szervezete utáni Közép-Európa.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A Szovjetunió reformjától a széteséséig. 2. A német egység: geopolitikai krízis vagy stabilitásforrás? 3. KGST helyett CEFTA: minőségi paradigmaváltás.
<p>3. Az Orosz Föderációtól a csecsen háborúig: a le nem zárt konfliktusok geostratégiája.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Transznisztria: a lefagyasztott konfliktusok és az orosz geostratégia forrásai. 2. Csecsenföld: az unilateralizmus keleti esete. 3. Interetnikus konfliktusok és geopolitikai árkok. 4. Grúzia – Abázia és Dél-Oszétia mint az orosz hatalmi politika színterei.
<p>4. Az Európai Unió és a Nyugat: Maastrichtól – Liszabonig.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az Európai Unió és a bővítés kérdése. 2. Az integráció mélyítése és a strukturális reformok. 3. Az EU-Amerikai Egyesült Államok viszony.
<p>5. Az Irak elleni nemzetközi koalícióhoz vezető utak: az új nemzetközi közösség és a multilateralizmus.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az ENSZ határozattól az intervencióig: multilaterális biztonságpolitika. 2. „Special relationship” – a brit-amerikai kapcsolatok alapelvei és gyakorlata a XXI. század küszöbén.
<p>6. A délszláv válság (I.): Jugoszlávia szétesése és az új nemzetállamok megalakulása.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A Milosevics rendszer és Jugoszlávia válságának eredői. 2. Az EK/EU és a horvát államiság elismerése. 3. Magyarország és Románia – összehasonlító esettanulmány a jugoszláv válság és a szomszédos államok viszonyulásáról.
<p>7. A délszláv válság (II.): a boszniai háború és a NATO intervenció – utak a Daytoni Egyezményhez.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A bosnyák enklávék és a boszniai szerb hadsereg emberiség elleni bűntettei. 2. NATO intervenció: a béketeremtés doktrínája. 3. A Daytoni Egyezmény.
<p>8. A NATO és az EU bővítése és az Új Európa amerikai doktrínája (1997-2003)</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Az előcsatlakozás és a stratégiai partnerségek szerepe a volt szovjet-blokk NATO és EU tagsága felé.

		<p>2. Tárgyalási folyamatok és a csatlakozás kérdése.</p> <p>3. Magyarország, Csehország és Románia – három esettanulmány: a NATO és az amerikai bilitérális kapcsolatrendszer.</p>
<p>9. NSC 98: a koszovói intervenció, szeptember 11 és az amerikai csapat Afganisztán tálib rendszerére.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Out of area security concept”. Az NSC 98 és a NATO új szerepe. 2. A koszovói válság és a nemzetközi katonai intervenció. 3. Szeptember 11: célok, eszközök, eredmények.
<p>10. Irán, Irak, AfPak, Észak-Korea: a „rosz tengely”? Amerikai paradigma a globális biztonságihiány forrásairól.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Észak-Korea mint atomhatalom: regionális és globális biztonságpolitikai következmények. 2. AfPak – összeomló államok és következményei.
<p>11. BRIC és Kína: hasonlóság vagy alapvető eltérések? Az EU-Kína viszony és a gazdasági hatalom konvertálása nagyhatalmi valósággá.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kína – a globális hatalmi befolyás felé vezető út. 2. Az EU-Kína kapcsolatok intézményesülése.
<p>12. Energiaforrások és stratégiák: Nabucco, Déli Áramlat, Fekete Tenger Stratégiája.</p>	<p>Problematizálás, szemléltetés, vita.</p>	<p>-Referátumtémák:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nabucco-terv: európai stratégia lehetősége. 2. Az orosz gáz- és kőolajvezetékek stratégiai szerepe. 3. Törökország – távolodó középhatalom vagy stratégiai partner?

Könyvészet:

A. Kötelező könyvészet:

1. Kiss, J. László, *Globalizálódás és külpolitika*, Budapest: Teleki László Alapítvány, 2003. (Biblioteca Facultatii de Istorie)
2. Stent, E. Angela, *Russia and Germany Reborn. Unification, the Soviet Collapse, And the New Europe*, Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 1999. (Biblioteca Facultatii de Istorie)
3. Ehrlich, Éva, Révész, Gábor, Tamási, Péter, *Kelet-Közép-Európa: honnan-hová?* Budapest: Akadémiai Kiadó, 1994. (BCU)
4. Zbigniew Brzezinski, *Marea tablă de șah. Supremația americană și imperativele sale geostrategice*, București: Editura Univers Enciclopedic, 2000. (BCU, Biblioteca Facultății de Istorie și Filosofie)
5. Samuel P. Huntington, *A civilizációk összecsapása és a világtrend átalakulása*, Budapest: Európa Könyvkiadó, 1998. (BCU)
6. Kepel, Gilles, *Dzsiháid*, Budapest: Európa Könyvkiadó, 2007. (BCU)
7. Millon-Delsol, Chantal, *Statul subsidiar*, Cluj: Editura EFES, s.d.

B. Választható könyvészet:

1. Kiss, J. László (szerk.), *Nemzeti identitás és külpolitika Közép- és Kelet-Európában*, Budapest: Teleki László Alapítvány, 2003. (Biblioteca Facultatii de Istorie)
2. Mann, James, *The Rebellion of Ronald Reagan. A History of the End of the Cold War*, New York: Penguin Books, 2010. (Biblioteca Facultatii de Istorie)
3. Montbrial, Thierry de, *Memoria timpului prezent*, Iași: Polirom, 1996. (Biblioteca Facultatii de Istorie)
4. Treisman, Daniel S., *After the Deluge. Regional Crises and Political Consolidation in Russia*, The University of Michigan Press, 2001. (Biblioteca Facultatii de Politologie)
5. Serebrian, Oleg, *Va exploda Estul? Geopolitica spațiului pontic*, Dacia, Cluj, 1998. (BCU)
6. Panyuskin, Valerij, Zigar, Mihail, *Gazprom – az orosz fegyver*, Pozsony: Kalligram, 2008. (BCU)
7. Woodward, Bob, *A támadás terve*, Budapest: Geopen Könyvkiadó, 2004. (BCU)
8. Mamdani, Mahmood, *Good Muslim, Bad Muslim. America, the Cold War, and the Roots of Terror*, New York: Pantheon Books, 2004. (Biblioteca PATRIR).
9. Koul, Autar Krishen, *Guide to the WTO and GATT*, The Hague: Kluwer Law International, 2005. (Biblioteca Facultatii de Stiinte Economice)
10. Bessis, Sophie, *Occidentul și ceilalți. Istoria unei supremații*, București: Editura Runa, 2004. (Biblioteca Facultatii de Istorie)
11. Ash, Timothy Garton, *Lumea liberă. America, Europa și viitorul surprinzător al Occidentului*, București: Editura Incitatus, 2006. (BCU)

9. Az epiztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy eleget tesz a következő elvárásoknak:

- A Felsőoktatási Szakosodások Nemzeti Besorolása (<http://www.rncis.ro>)
- A Romániai Foglalkozási Besorolás (<http://www.mmuncii.ro/>)

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Írásbeli vizsga formájában a hallgatóknak be kell számolniuk a kurzus alatt elsajátított tárgyi, fogalmi ismereteikről.	Írásbeli vizsga	60%
10.5 Szeminárium	A hallgatóknak aktívan kell résztvevni a szemináriumokon, 2 referátumot bemutatva, s minimum 75%-án résztvéve e tárgyból tartott szemináriumoknak. A referátumok egyenként min. 5-max. 8 oldalas, írott, könyvészet kötelező feltüntetésével elkészített beadandó dolgozat, mely a végső jegy 20%-t jelenti.	2 referátum bemutatása és megvédése.	20%
	Az alapfogalmak jó ismerete és használata. Ha a hiányzások elérik a szemináriumok 25%-t, vagy a referátumok nem érik el a követelmények minőségi szintjét, félévi dolgozat írásban való beadására köteles a hallgató – melyet legkésőbb az írásbeli vizsga előtti napig le kell adni a tanárnak.	Fogalmak helyes használata, formai követelmények teljesítése	20%

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- Szemináriumok minimum 75% aktív jelenlét.
- Átmenő jegy (5) elérése minden felmérési kategóriánál.

Kitöltés dátuma

2018. 09.12

Előadás felelőse

Conf. Dr. Lönhárt Tamás

Szeminárium felelőse

Conf. Dr. Lönhárt Tamás

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2018. 09. 20

Intézetigazgató

Lect. Dr. Nagy Robert Miklos